

Restaurátori Állapotleírás, Konzerválási-terv és Árajánlat

A Semmelweis Egyetem Központi Könyvtára (Budapest) felkérésére konzerválási és restaurálási munkákat végeztünk az alábbiak szerint.

A konzerválásra és tisztításra, javításra válogatott köteteket nagyobb, összevontan kezelhető művek csoportjaiba osztottam:

I. A konzerválni szükséges, barna, növényi cserzésű vörös-bomlásos bőrkötések:

A köteteket portalanítottuk, először ecsettel a külsejét, majd a kötetek metszését összeszorított lapok mellett puha radírral, radírszivaccsal tisztítottuk (különös tekintettel az álva tárolás okán jobban porosodó fejmetszésre). Az előzékeket, első-utolsó lapokat, és a borítóbőrök száraztisztítása ecsettel, radírral és szükség esetén porszívóval végezve.

A kötésbőrök kezeléséről:

A vörös bomlásos köteteket válogattuk a kezelendő csoportba:

- Első kezelésükről: a romlás maga több okra vezethető vissza, igen összetett folyamat. Legfontosabb eleme az oxidatív lebomlás. A végeredménye pedig az egyre fokozódó savasodás, szerkezeti gyengülés, vízerzékenység. A kiváltó okok részben a gyártásra vezethetők vissza (ásványi savak használata a gyártásban, újfajta, kondenzált típusú növényi cserzőanyagok használata a korábban használtak helyett, stb.), ehhez adódik még a savas légszennyező anyagok hatása, ami fokozza a fenti folyamatot.

A megoldást sok évvel ezelőtt is már a semlegesítésben/ pufferelésben keresték. Ebben sok (nagyon tanulságos) tévút is volt. A ma leginkább ajánlott vegyület az alumínium alkoxid, (Al-di(izopropoxid, acetoacetát észter kelát), melyet szerves oldószerben is fel lehet vinni a bőrökre, így kiküszöbölve a víz károsító hatását. Mi mindig ezzel a kezeléssel kezdjük mielőtt bármi nedvesítés érhetné az erre érzékeny bőroket!

- Sok régi bőr pórusainak, bársonyos felületének visszazárását igényelte, a barkaelvesztés utáni védelmének érdekében. Így a teljes sérült bőrt Klucell G (hidroxi-propil-cellulóz) 1,5% izo-propil alkoholos oldatával kentük át (a fenti alumínium alkoxid *-os kezelést is alkalmazva előtte).

Így az együttes kezelés kielégítően egységes, tömörebb felszínt hozott létre (a por elleni védelméül), de mellette még megtartja higroszkópos jellegét is, illetve a további savasodási folyamatot is megállítja.

II. A statikailag -szerkezetileg fontos részeken sérült kötések (az olyan barna, növényi cserzésű vörös-bomlásos bőrkötések, amelyeket nemcsak konzerválni szükséges).

A fenti kezeléseik elvégzése után, növényi cserzésű bőrből alá-pótlást készítettünk, illetve a leváló-félben lévő kötésdarabokat, felszakadozott borítópapírokat visszarakasztottuk (a bőrt keményítővel kenve, a többi rész vékonyan rugalmas bőrenyvvvel).

Kelt: 2011. december. 01. Esztergom

Kovács Péter
Restaurátor, képviselő